

Handläggare
Mahi Akter
Telefon: 08-50801637**Till**
Järva stadsdelsnämnd

Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam

Svar på remiss från kommunstyrelsen, diarienummer JÄRVA 2025/1060.

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har för yttrande remitterat motion av Jan Jönsson (L) och Anne-Lie Elfvén (L), om att Stockholms stad utreder möjligheten att införa en modell lik UppSam i Stockholms stad samt att utredningen ska innehålla en analys av behov och möjliga organisatoriska lösningar, samt förslag på eventuell försöksverksamhet. Uppsala kommun har utvecklat UppSam bestående av fyra faser – planering, introduktion, pågående stöd och avslutning för att ge elever i samhällsvård ett samordnat och strukturerat stöd i sin skolgång. Modellen är utvecklad i linje med *Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång, SAMS* som är ett stöd för samverkan mellan socialtjänst och skola när placering innebär skolbyte. I UppSam-modellen tar Uppsala kommun även ansvar för placerade barn hemmahörande i andra kommuner.

Förvaltningen delar motionärernas bild av att skolan är viktig för barn. Förvaltningen delar även motionärernas bild av att skolgången för barn i samhällsvården riskerar att bli bristfällig. Förvaltningen arbetar med Skolfam och skolsocionomer samt arbetar i enlighet med SAMS.

Förvaltningen avser, med grund i de positiva resultaten för Skolfam och skolsocionomer samt befintliga arbetssätt enligt SAMS, att fortsätta arbetet inom ramen för etablerade arbetssätt.

Förvaltningens föreslår mot bakgrund av ovanstående att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har för yttrande remitterat motion av Jan Jönsson (L) och Anne-Lie Elfvén (L), om att staden utreder möjligheten att införa en modell lik UppSam i Stockholms stad samt att utredningen ska innehålla en analys av behov och möjliga organisatoriska lösningar, samt förslag på eventuell försöksverksamhet. Remissinstanser är Stadsledningskontoret, Socialnämnden, Utbildningsnämnden, Institutionen för socialt arbete - Stockholms universitet, Enskede-Årsta-Vantörs-, Farsta-, Hässelby-Vällingby-, Kungsholmens- och Järva stadsdelsnämnder. Kommunstyrelsen har bett om remissinstansernas yttrande senast den 17 februari 2026.

Ärendet

Jan Jönsson (L) och Anne-Lie Elfvén (L) har i oktober 2025 lämnat motion med förslag om att staden utreder möjligheten att införa en modell lik UppSam i Stockholms stad samt att utredningen ska innehålla en analys av behov och möjliga organisatoriska lösningar, samt förslag på eventuell försöksverksamhet.

För att ge elever i samhällsvård ett samordnat och strukturerat stöd i sin skolgång har Uppsala kommun utvecklat UppSam. Modellen består av fyra faser – planering, introduktion, pågående stöd och avslutning, där legitimerade lärare stöttar vid skolstart, skolvardag och skolövergångar. Modellen är utvecklad i linje med Socialstyrelsens nationella stöd *Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång, SAMS*. UppSam modellen tar även ansvar för placerade barns skolgång, hemmahörande i andra kommuner.

I motionen framhålls att forskning visar att en fungerande skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn i utsatthet. I motionen beskrivs att i Stockholm stad finns elever i samhällsvård som ofta byter skola utan fungerande överlämning, saknar stabil skolgång och riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda. Därför bör Stockholms stad utreda möjligheten att införa en modell lik UppSam, anpassad till stadens förutsättningar. Motionärerna menar att en motsvarande modell i Stockholm bör även inkludera barn hemmahörande i andra kommuner. Motionärerna framhåller att arbeta enligt UppSam-modellen är ett sätt att förbättra livschanserna för en särskilt utsatt grupp, som ligger i linje med stadens arbete för likvärdig utbildning och förebyggande sociala insatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Individ och familj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar motionärernas bild av att barn och unga i samhällets vård löper risk för bristfällig skolgång. Förvaltningen delar även motionärernas bild att skolan är en avgörande skyddsfaktor för barn i samhällets vård. Förvaltningen arbetar idag i linje med *Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång*, SAMS och har Skolfam och skolsocionomer. Nedan presenteras dessa arbetssätt som förvaltningen bedömer motsvara arbete enligt UppSam-modellen.

Samverkan för placerade barn och ungas kontinuerliga skolgång (SAMS) är ett stöd för samverkan mellan socialtjänst och skola när placering innebär skolbyte, för att säkerställa kontinuerlig skolgång för barn och unga i samhällsvård. Kontinuerlig skolgång innebär kontinuerlig både i tid och innehåll, utan avbrott och att utbildningen bygger på elevens förutsättningar och kunskapsnivå. SAMS har tagits fram gemensamt av Skolverket, Socialstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten. SAMS kan användas vid alla placeringsformer och vid skolformerna förskoleklass, grund- och gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola. I Järva stadsdelsförvaltning är arbetssätt enligt SAMS etablerat.

Skolfam är en skolsatsning inom familjehemsvården för barn mellan sex till 12 år som är familjehemsplacerade av Stockholm stad, bor i familjehem och går i kommunal eller fristående skola i Stockholms län. Till varje barn knyts ett team med psykolog, specialpedagog och ansvarig socialsekreterare som samverkar med skolan. Med hjälp av psykologiska och pedagogiska standardiserade tester och frågeformulär kartläggs barnets individuella förmågor och förutsättningar för lärande. Tillsammans med skolan och Skolfam upprättas en utbildningsplan som följs upp regelbundet av Skolfam. Efter två år görs kartläggningen om för att undersöka om insatserna gett resultat. Skolfam är en forskarstödd arbetsmodell som har utvärderats i Helsingborg (år 2005 – 2008) och i Norrköping (år 2009 – 2011) med mycket goda resultat. Utvärderingarna visar att det går att påverka barnens utbildningsresultat i positiv riktigt med hjälp av rätt insatser.

Skolsocionomer var ett projekt som gjordes permanent i Stockholms stads alla stadsdelsförvaltningar i maj 2025. Målgruppen är barn och unga placerade på hem för vård eller boende (HVB), Statens institutionsstyrelses särskilda ungdomshem (SiS), skyddat boende, stödboende samt behandlingsfamiljer. Skolsamordnaren arbetar i enlighet med SAMS som syftar till att verka för en obruten skolgång. Skolsocionomer samverkar med skolan inför, under och efter placering samt ansvarar för uppföljning av skolresultat och

skolnärvaro minst fyra gånger per läsår. I samband med hemflytt planerar skolsocionomen för skolgång och säkerställer stöd för att upprätthålla fungerande skolgång. Vid behov initieras insatser inom öppenvården med avsikt att stabilisera skolgången. Skolsocionomen är socionom, anställd inom socialtjänstens myndighetsutövande del och dokumenterar sitt arbete direkt i barnets journal.

Hösten 2024 presenteras utvärdering av projektet skolsocionomer genomfört av företaget Ramboll. Utvärderingen visar att skolsocionomer har skapat positiva resultat för berörda barn och unga. Skolsocionomernas arbete har tidigare lagt skolstarten efter placeringen från tidigare i genomsnitt tre veckor till cirka fem dagar. Skolsocionomers anställning inom myndighetsövning har varit en framgångsfaktor då det möjliggjort involvering i utredningar och spridit kunskap till socialsekreterare ansvariga för placeringen. Vidare visar utvärderingen att skolsocionomerna säkerställer arbete enligt SAMS.

Utbildningsförvaltningen ansvarar för alla barns skolgång, socialförvaltningen ansvarar för placerade barns skolgång. UppSam är främst ett stöd för skolan. Skolfam och skolsocionomer är utformade för att ge placerade barn stöd gällande skolgång. SAMS är ett stöd för alla barn i samhällets vård, oavsett folkbokföringskommun och bedöms kunna tillgodose behov av kontinuerlig skolgång för barn placerade i Järva stadsdelsförvaltning tillhörande i andra kommuner.

Förvaltningen avser, med grund i de positiva resultaten för Skolfam och skolsocionomer samt befintliga arbetssätt enligt SAMS att fortsätta arbetet inom ramen för etablerade arbetssätt.

Förvaltningens föreslår mot bakgrund av ovanstående att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Susanna Juvas Hagbjörk
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion av Jan Jönsson (L) och Anne-Lie Elfvén (L) om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam.
2. Remiss av Motion om att utveckla skolstödet för placerade barn enligt modellen UppSam.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-12-22
Susanna Juvas Hagbjörk, Avdelningschef	2025-12-22